

**Парфьонова
Альбіна Олександрівна**
курсант факультету превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ВЗАЄМОДІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ З ПРИВАТНИМИ ОХОРОННИМИ СТРУКТУРАМИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОГО ПОРЯДКУ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ»

Пріоритетним напрямом взаємної діяльності Національної поліції з приватними охоронними структурами щодо ефективності охорони фізичних осіб та права власності, громадського порядку на обслуговуваних об'єктах у державі є організація ефективної взаємодії з територіальними підрозділами ОВС, іншими правоохоронними органами та громадськістю. Основний зміст проблеми взаємодії обумовлюється правовою природою Національної поліції та її провідним місцем у забезпеченні охорони громадського порядку та громадської безпеки. Безперечним є те, що юридичною першоосновою діяльності Національної поліції є створення ефективного механізму її роботи, побудова цілісної гармонійної конструкції її багатoeлементного організму та відповідне закріплення даних властивостей у законах та нормативно-правових актах, що можливе лише за умови чіткого визначення статусу окремих самостійних елементів приватних охоронних структур та впорядкованості їх взаємозв'язків у рамках цієї системи.

Окремі аспекти адміністративної діяльності приватних охоронних структур розглядали в наукових працях учені в галузі адміністративного права: О.М. Бандурка, М.І. Бачило, В.В. Бугуйчук, А.С. Васильєв, Т.С. Гончарук, М.І. Зубок, С.В. Ківалов та ін..

...Приватні охоронні структури та органи внутрішніх справ – Національна поліція – переслідують одну ціль – захист життя, здоров'я та власності громадян, охорону громадського порядку і забезпечення громадської безпеки, попередження правопорушень. Вони як елементи однієї системи взаємопов'язані між собою, а їх функціонування спрямоване на досягнення загальної мети – зміцнення правопорядку в державі, підтримання іміджу країни у світі, забезпечити відчуття безпеки та захищеності та рівня правопорядку в країні.

Сьогодні Національна поліція і приватне охоронне агентство – одночасно і конкуренти, і союзники. У багатьох випадках невеликі фірми не мають власної групи швидкого реагування. Вони укладають контракт з Національною поліцією і платять їй за виїзд за сигналом. Крім того, зараз впроваджується практика спільного патрулювання звичайних охоронців і поліцейських.

Національна поліція має суттєві переваги. Це – 1) володіння вогнепаль-

ною зброєю (на даний момент пістолети є тільки у співробітників поліції). Приватне охоронне агентство може використовувати лише кийки, газові балончики, але Україна за крок від того, щоб при дотриманні певних умов озброїти пістолетами не тільки поліцейських, а й співробітників приватних охоронних структур; 2) легальність і надійність (звертаючись до підрозділу Національної поліції, можна бути впевненим, що все офіційно).

Приватна охоронна агентство теж має свої переваги. Це – уважне ставлення до клієнтів, вигідні ціни, передові технології. Вони прагнуть йти в ногу з часом, тому раніше дізнаються про новинки на ринку охоронних технологій і впроваджують їх [4].

Досягнення ефективної взаємодії Національної поліції та приватних охоронців передбачає вирішення наступних завдань: забезпечення адміністративно-правового регулювання у сфері приватної охоронної діяльності; чітка характеристика особливостей діяльності приватних охоронних структур. На кожного із суб'єктів покладено конкретні завдання, що реалізуються відповідними методами в різних умовах функціонування, оскільки діяльність приватного сектору відрізняється від державного, першочергово, нормативним забезпеченням, навіть якщо вони виконують однакові задачі [3].

Поняття «взаємодія» – надзвичайно складна категорія. У даному випадку взаємодія передбачає існування і структурну організацію будь-якої матеріальної системи. Окрім того, взаємодія – це одна із форм спрямованого впливу для досягнення конкретної мети, процесу обміну інформацією [5].

У наукових дослідженнях розглядаються різні поняття взаємодії. Цілком можна погодитися з В. Д. Пчолкіним [4], який розглядає взаємодію як засновану на спільності цілей і завдань, погоджену за часом, місцем і змістом, визначену законодавством діяльність компетентних суб'єктів щодо раціонального застосування наявних сил, засобів і методів для забезпечення охорони громадського порядку та громадської безпеки. Проблематика ефективної діяльності Національної поліції та приватних охоронних органів задля реалізації принципу взаємодії протягом багатьох років залишається актуальною і в деяких аспектах ще не вирішеною проблемою.

Рівень взаємодії між суб'єктами постійно зазнає критики у нормативних актах МВС України, оскільки не є узгодженим. Причин цьому багато. По-перше, це недосконалість теоретичної розробки проблеми взаємодії. По-друге, організація взаємодії в органах внутрішніх справ ще є надто громіздкою [6]. Таким чином, взаємодія у сфері забезпечення прав громадян та права власності приватних охоронних структур з Національною поліцією – це врегульована нормами адміністративного права, погоджена за метою, часом і місцем діяльність приватних охоронних структур, Національної поліції та відповідних державних органів, при якій вони справляють вплив один на одного і на суспільні відносини, опосередковані існуванням правопорушень різного характеру, з метою вирішення загальних завдань шляхом найбільш доцільного поєднання засобів і методів, властивих цим органам [3].

На думку Ю.Д. Куньова, до основних принципів здійснення взаємодії необхідно відносити принципи: 1) науковості; 2) комплексності; 3) правової впорядкованості; 4) законності; 5) публічності; 6) плановості. Зовнішнім проявом спільної діяльності суб'єктів боротьби з правопорушеннями є форми взаємодії. У широкому плані форми взаємодії розглядають у вигляді чотирьох блоків:

- 1) обмін інформацією;
- 2) спільна розробка управлінських рішень;
- 3) реалізація розроблених управлінських рішень (при настанні певних строків та виникненні відповідних ситуацій);
- 4) проведення інших погоджених заходів, які не були передбачені письмовими управлінськими рішеннями [6].

Таким чином, взаємодія Національної поліції та приватних охоронних структур щодо протидії правопорушенням має суттєве значення для стабілізації стану криміногенної обстановки на відповідній території, підвищення іміджу Національної поліції, створення умов для використання механізмів громадянського суспільства у забезпеченні правопорядку. Виконуючи у взаємодії свої функції, підрозділи Національної поліції і недержавні охоронні підприємства одержують додаткові можливості для ефективного використання властивих їм форм і методів роботи із забезпечення безпеки особистості й охорони власності, що дозволяє уникнути дублювання і вузьковідомчого підходу до забезпечення правопорядку.

Відсутність конкретних поставлених завдань, невідповідність до процедури взаємодії, відсутність довіри, а також відсутність нормативної бази виключають можливість установа реального співробітництва або роблять його значною мірою неефективним. Виходячи з того, що нині взагалі відсутнє правове регулювання інформаційно-аналітичного забезпечення взаємодії приватних охоронних структур з органами внутрішніх справ, та беручи до уваги, що працівниками приватних охоронних структур є здебільшого колишні співробітники правоохоронних органів, весь обмін інформацією відбувається за рахунок міжособистісних зв'язків.

Головною метою взаємодії недержавних охоронних підприємств та поліції є досягнення найефективнішого функціонування суб'єктів, які беруть участь у забезпеченні безпеки особистості та захисту власності на сучасному етапі розвитку держави. До основних ознак взаємодії можна віднести:

- наявність спільної діяльності кількох елементів (не менше двох);
- погодженість заходів за метою, місцем, часом, методами;
- спрямованість функціонування взаємодіючих суб'єктів;
- наявність нормативно-правової бази взаємодії;
- схожий зміст завдань, що виконуються суб'єктами взаємодії;
- становище, яке посідають суб'єкти взаємодії в ієрархії системи [6].

Належним чином організована взаємодія Національної поліції охорони із суб'єктами, що беруть участь у вказаній сфері діяльності, дозволить мак-

симально використовувати їхні сили і засоби, сприяти одне одному і надавати підтримку в розв'язанні завдань, що стоять перед ними. Взаємодію між суб'єктами охоронної діяльності та правоохоронними органами можна розподілити на 3 складові:

1) взаємодія, пов'язана з отриманням (продовженням, переоформленням) ліцензій на господарську діяльність із надання послуг з охорони власності та громадян;

2) взаємодія, пов'язана зі здійсненням контролю (нагляду) за додержанням ліцензіатами вимог Ліцензійних умов зазначеної господарської діяльності;

3) взаємодія в рамках забезпечення охорони громадського порядку охоронними підприємствами, на базі яких створено громадські формування.

Крім цього, необхідно зазначити, що до правоохоронної діяльності приносяться, як правило, ті охоронні структури, на базі яких створені громадські формування з охорони громадського порядку і державного кордону.

В діючому законодавстві України на теперішній час це питання, розглянуто поверхово, тобто існують загальні акти: Конституція України, Закон України «Про Національну поліцію України» [1], інші закони України, акти Президента України і Кабінету Міністрів України, рішення місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування з питань охорони громадського порядку, боротьби із злочинністю і адміністративними правопорушеннями, а також положення (статuti) приватних охоронних структур, які і застосовуються охоронними підприємствами та правоохоронними органами, з метою досягнення спільних результатів, насамперед в охороні громадського порядку.

Що стосується організації взаємодії, то доцільно було б розробити та запровадити методичні рекомендації щодо дій працівників приватних охоронних структур у сфері забезпечення безпеки фізичних осіб та охорони права власності та окремих підрозділів національної поліції при протидії правопорушенням та розкритті злочинів. Таким чином, приватні охоронні структури (їх охоронники та охоронці) при несенні служби повинні мати право застосовувати щодо осіб, які посягнули на життя і здоров'я особи та право власності, засоби адміністративного примусу у передбачених законом випадках. Також існує необхідність системи надання інформації різним підрозділам, які виконують завдання, передбачені єдиним планом охорони громадського порядку, яка, на жаль, на сьогодні відсутня.

Висновки. Підсумовуючи огляд досліджень в сфері взаємодії Національної поліції та приватних охоронних структур зазначаємо, що сьогодні, з урахуванням зростання мережі недержавних охоронних організацій, які надають комплекс охоронних послуг, спостерігається повільна тенденція зменшення присутності на охоронному ринку держави Національної поліції України. Результатом окреслених проблем виступає потреба в поверненні авторитету служби, з обов'язковим налагодженням ефективної взаємодії Національної поліції з недержавними охоронними структурами.

Розширення масштабів приватного сектора охоронних структур у сфері забезпечення безпеки особистості та власності актуалізує питання про налагодження ділового співробітництва між недержавними охоронними підприємствами та Національною поліцією України. Раціонально організована взаємодія названих суб'єктів виступає однією з найважливіших складових ефективності надання послуг громадянам охоронного характеру, в процесі яких також повинна здійснюватися профілактика правопорушень.

1. Про Національну поліцію України: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. – Ст. 11 (Взаємодія з населенням на засадах партнерства). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19/page>.

2. Кобзар О. Ф. Поліцейська діяльність в Україні: адміністративно-правовий аспект : монографія / О. Ф. Кобзар. – Харків ; Дніпропетровськ : Панов, 2015. – 316 с.

3. Никофорчук Д. Й. Проблемні питання взаємодії оперативних підрозділів територіальних та транспортних ОВС / Д. Й. Никофорчук, О. М. Сніцар // Проблеми взаємодії територіальних і транспортних органів внутрішніх справ у попередженні та розкритті злочинів: наук.-практ. конф. (Львів, 23 травня 2003 р.) : тези допов. – Львів, 2004. – С. 130–136.

4. Пчолкін В. Д. Поняття та роль оперативно-розшукової профілактики у запобіганні злочинам / В. Д. Пчолкін // Попередження злочинів суб'єктами оперативно-розшукової діяльності: матеріали наук.-практ. конф. (Харків, 17 груд. 2010 р.). – Харків : Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2010. – С. 15–17.

5. Сучасні стратегії та перспективи оптимізації взаємодії поліції і населення в соціумі: матеріали круглого столу, 23 листопада 2017 р. / упорядники З. Р. Кісіль, Л. Й. Гуменюк. – Львів: ЛьвДУВС, 2017. – 172 с.

6. Шеремет О. С. Залучення місцевих громад та їх взаємодія з правоохоронними органами щодо запобігання злочинам / О. С. Шеремет // Юридична наука. – 2017. – № 4. – С. 83–89.

Паршин Юрій Іванович

доктор економічних наук,
професор кафедри фінансово-економічної безпеки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Поправко Діана Вадимівна

аспірант Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

СКЛАДОВІ ЕЛЕМЕНТИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ РІВНЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Економічна безпека є базисом забезпечення сталого соціально-економічного розвитку національного господарства. Економічну безпеку країни можна визначити як можливість її економіки в цілому, а також її регіонів окремо забезпечувати сталий розвиток всіх господарюючих суб'єктів. Також